

Fodor László

Gaston Mialaret

Mialaret a XX. századi francia neveléstudomány egyik legjelentősebb képviselője, az innovatív pedagógiai kutatások révén történő oktatásfejlesztés neves elkötelezettje. 1918. október 10-én született Párizsban, nemrégén töltötte be 97. évét. Matematikai és pszichológiai tanulmányainak befejezése után rövid ideig tanítóként, majd középiskolai matematikatanárként dolgozik egy műszaki kollégiumban. Közben megszerzi az elemi oktatás szakértői felügyeletére, valamint a tanítóképzés menedzsmentjére feljogosító bizonyítványát is. Ezután a Saint-Cloud-i tanítóképzőben (École Normale Supérieure) tanít, majd a Sorbonne-on ad elő. 1953-ban sorsfordulat történik életében, ugyanis a Caen-i egyetem pszichológia tanára lesz. 1967-ben a pszichológia tanszék nevét „Neveléstudományok Tanszék” elnevezésre változtatja, és létrehoz egy neveléstudományi intézetet is. E példa alapján ma már szinte mindenki indokoltnak tartja, hogy a pedagógia elnevezés helyett inkább a „nevelés tudományai” szerkezetet alkalmazzuk. Az elkövetkező időkben kutatásait alapvetően a nevelés jelen-ségvilágának **vonatkozásában** fejt ki. **Ezen az egyetemen teljesült ki szakmai karrierje**, itt végezte legfontosabb tudományos kutatásait, itt alkotta meg értékes pedagógiai műveit. 1984-ben vonult nyugalmába, azonban azután is aktív módon nyilvánult meg a pedagógiai irodalom terén, a külföldi küldetések és egyes nemzetközi politikai és nevelésügyi szervezetek (ENSZ, UNESCO, UNICEF stb.) munkájában, ahol többnyire szakértői és tanácsadói feladatokat látott el.

Mialaret kiváló egyetemi tanár és roppant termékeny pedagógiai író volt. Jelentős szerepet vállalt az első pszichopedagógiai laboratórium létrehozásában (a Saint-Cloud-i tanítóképzőben). Számos pedagógiai folyóirat szerkesztőbizottsági tagjának választotta, könyvkiadónál (például a híres Presses Universitaires de France kiadónál) pedig neveléstémájú könyvek és sorozatok (például az „Éducation et formation”/Nevelés és képzés c. sorozat) kiadását gondozta. Magas funkciókat töltött be több francia és nemzetközi nevelési egyesületben is (például 1962 és 1969 között a „Le Groupe Français d'Éducation Nouvelle” (<http://www.gfen.asso.fr/>) elnöke volt (2004-től pedig tiszteletbeli elnöke), 1987 és 1988 között pedig a genfi székhelyű, az UNESCO égisze alatt működő

„Bureau International D'Éducation” (<http://www.ibe.unesco.org/fr.html>) elnöki tisztségét töltötte be). Számos nemzetközi neveléstudományi konferencia meghívott előadójaként fejthette ki pedagógiai és nevelés-lélektani innovatív elgondolásait.

Nagyszámú és több kiadást megért munkái közül ezennel a következőket említjük meg: „Méthodes de recherche en science de l'éducation” (A neveléstudományi kutatások módszerei. Paris, PUF, 2004); „Psychologie de l'éducation” (Neveléslelektan. Paris, PUF, 2003, második kiadás); „Les sciences de l'éducation” (A neveléstudományok. Paris, PUF, 2005, tizedik kiadás); „Histoire mondiale de l'éducation” (Egyetemes neveléstörténet. Paris, PUF, 1981, 1–4. kötet, társszerző Vial Jean); „Sciences de l'éducation” (Neveléstudományok. Paris, PUF, 2006); „La pédagogie expérimentale” (Kísérleti pedagógia. Paris, PUF, 1969); „La psychopédagogie” (Pszichopedagógia. Paris, PUF, 2004, ötödik kiadás); „Éduquer et instruire” (Nevelni és oktatni. Paris, Fernand Nathan, UNESCO, 1966, társszerzők Dottrens Robert, Rast Edmond és Ray Michel); „Introduction à la pédagogie” (Bevezetés a pedagógiába. Delachaux et Niestlé, UNESCO, 1964); „Pédagogie generale” (Általános pedagógia. Paris, PUF, 1991); „La formation des enseignants” (A tanítók képzése. Paris, PUF, 1996); „Propos impertinents sur l'éducation actuelle” (Arcátlan gondolatok napjaink neveléséről. Paris, PUF, 2003); „Education nouvelle et monde moderne” (Az új nevelés és a modern világ. Paris, PUF, 1966).

A neves francia pedagógus „Les sciences de l'éducation” című munkája magyarul is olvasható (*Az oktatástudományok*. Budapest, 1993, Keraban Kiadó). Az „Introduction à la pédagogie” és az „Éduquer et instruire” című alkotásai pedig román nyelven is megjelentek (*Introducere în pedagogie*. București, 1981, EDP., illetve *A educa și a instrui*. București, 1970, EDP.). Könyveit számos más nyelvre is lefordították. Például az „Introduction à la pédagogie”-t (*Bevezetés a pedagógiába*) angolul, spanyolul, lengyelül, arabul, portugálul és csehül is kiadták. Ez teljesen érthető, hisz a maga nemében egészen rendhagyó szerkezetű munkáról van szó. Mialaret ugyanis részint a pedagógia filozófiai alapjait, illetőleg egy nevelésfilozófia kidolgozásához szükséges fogalmakat és elveket tisztázza, részint a műveltség és az oktatás tartalma közötti párhuzamot elemzi, részint pedig a pedagógiai alapelvekre, az oktatásszervezésre, valamint az eljárások, módszerek és technikák kérdésére tér ki.

Munkáiban Mialaret mindig kihangsúlyozta a pedagógusképzés minőségének jelentőségét, a nevelési jelenségekkel szembeni tudományos pedagógusi

attitűdök kifejlesztésének fontosságát, a pedagógus megfelelő személyiségének, valamint a gyermekek lélektani megismerésének létfontosságát, a pedagógiai elméleteknek, illetve a kutatások releváns eredményeinek az oktatási folyamatokba való beépítésének és hasznosításának szükségességét. A kortárs francia pedagógus egész munkássága a konkrét oktatási gyakorlattal való folyamatos kapcsolatát, a széles körű és több évtizedre kiterjedő tudományos kutatási tevékenységét, valamint a nevelés világára és valóságára vonatkozóan igencsak átfogó és elmélyült pedagógiai koncepcióját tükrözi. Nagy fontosságot tulajdonított a neveléstudományoknak, hisz felfogásában azok az oktatás és a nevelés nemcsak sikeres megvalósításának, hanem folyamatos jobbításának elsőrendű tényezőit képezik. Egyébként úgy vélte, hogy azok, akik a nevelés problematikáját megvetik és semmibe veszik, nem kevesebb, mint bűnös ostobaságról, rosszakaratról vagy öntudatlanságról tesznek tanúbizonyságot. A neveléstudományokat a jellegzetes kontextus szempontjának függvényében három csoportra osztotta (és összesen 16 diszciplínáról tett említést): 1) az egyikbe az iskolai intézmény általános és specifikus feltételeit tanulmányozó diszciplínákat sorolta (neveléstörténet, iskolaszociológia, iskolademográfia, összehasonlító pedagógia, oktatás-gazdaságtan stb.); 2) a második csoportot a pedagógiai, azaz a nevelő és a nevelt közötti kapcsolatokat tanulmányozó diszciplínák alkották (neveléslélektan, általános didaktika, szakdidaktikák stb.); 3) a harmadik csoporthoz pedig a pedagógiai gondolkodásra és a nevelési tevékenységek fejlődésére vonatkozó pedagógiai diszciplínák tartoznak (nevelésfilozófia, nevelésaxiológia, osztálymenedzsment stb.).

Érdekes nézetet vall Mialaret, ami a pedagógiai módszer kérdését, illetőleg a pedagógiai tevékenység művészeti jellegét illeti. Úgy vélte ugyanis, hogy amennyiben bármely pedagógiai módszerben roppant nagyszámú tényező játszik közre, a nevelés alapvetően egy művészeti tevékenység, nevezetesen az általános módszertani ajánlásoknak mindig egy adott (életkorú) gyermek és egy meghatározott (pedagógiai) szituáció függvényében történő alkalmazásának a művészete.

A napjainkban is jó egészségnek örvendő Gaston Mialaret munkásságára vonatkozó fejtegetéseink végén, következtetés gyanánt is arra szükséges még utalnunk, hogy a kiváló pedagógiai alkotásai, változatos pedagógiai és pszichológiai tematikájú tudományos rendezvényeken való részvétele, külföldi küldetesei és meghívottként számos országban (Angliában, Németországban, Japánban, Portugáliában, Romániában, Kanadában, Görögországban, az Amerikai

Egyesült Államokban, afrikai és latin-amerikai országokban stb.) tartott előadásai, illetve a nemzetközi szervezetek keretei között végzett eredményes tevékenysége révén jelentős nemzetközi hírnévre tett szert, és ma egy olyan pedagógiai szakértőként tarthatjuk számon, aki nagy hatást gyakorolt a nevelésnek többnyire a XX. század második felében kibontakozó fejlődésére, nemcsak Franciaországban, hanem mondhatni világszerte.

Irodalomjegyzék

Dottrens, Robert – Mialaret, Gaston – Rast, Edmond – Ray, Michel: *A educa și a instrui*. București, 1979, EDP.

Meirieu Philippe: *Histoires des doctrines et courants pédagogiques*. 2007. (<http://www.meirieu.com/COURS/L3/coursL3.htm>) (2009. 12. 20.)

Mialaret, Gaston: *Introducere în pedagogie*. București, 1981, EDP.

Mialaret, Gaston: *Az oktatástudományok*. Budapest, 1993, Keraban Kiadó.